

Õiguskantsler

Teie 06.11.2017 nr

Meie 01.12.2017 nr 6-1/171472/1705519

Täiendava kogumispensioni väljamaksete maksustamine

Austatud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole täiendava kogumispensioni ehk nn III samba väljamaksete maksustamise küsimuses. Olete arvamusel, et järgmisel aastal tõstetakse kogumispensioni väljamaksete maksumäära ja sellega rikutakse inimestele antud lubadusi.

2018. aastal muutuvad üldise maksuvaba tulu arvutamise põhimõtted. Maksuvaba tulu ületav sissetulek maksustatakse järgmisel aastal praegu kehtivate maksumääradega. Täiendava kogumispensioni väljamaksete maksustamisel kehtivad seaduses sätestatud tingimuste täitmise korral ka tuleval aastal soodsamad maksumäärad. Samuti on jõus regulaarselt makstava kindlustuspensioni maksuvabastus.

Tuleva aasta algusest tõuseb maksuvaba tulu määr 500 euroni kuus ja õigus maksuvaba tulu maha arvata sõltub inimese maksustatavate sissetulekute suurusest. Maksustatava sissetulekuga inimesi koheldakse maksuvaba tulu arvutamisel edaspidi ühetaoliselt, olenemata sellest, kas nad saavad töötasu, pensioni, dividendi- või ettevõtlustulu, tulu vara võõrandamisest vms. Peale regulaarsete sissetulekute võivad inimese maksuvaba tulu suurust edaspidi mõjutada ühekordsed laekumised, näiteks kasu vara võõrandamisest (sh tulu osakute, aktsiate võõrandamisest, dividendid, hoiuseintressid jne).

Alla 1200 euro kuus saaval inimesel on edaspidi õigus 500 euro suurusele maksuvabale tulule kuus. Sissetulekuga 1200–2100 eurot kuus väheneb järk-järgult maksuvaba tulu summa. Suure sissetulekuga inimestel (alates 2100 eurost kuus) ei ole õigust maksuvabale tulule. Lõplik maksuvaba tulu suurus selgub aastasissetuleku alusel. Kuusissetulek tähistab nendes näidetes kuu keskmist sissetulekut, mis saadakse aastasissetuleku jaotamisel 12 kuu peale.

500 euro suuruse maksuvaba tulu kehtestamisega ühel ajal kaotas riik pensionide täiendava maksuvaba tulu. Koos üldise maksuvaba tuluga saavad pensionärid 2017. aastal maksuvabalt kätte 416 eurot kuus. Võttes arvesse praegust pensionäride maksuvaba tulu, võidavad uuel aastal jõustuvast muudatusest need pensionärid, kelle sissetulek jääb alla 1350 euro kuus. Senisest väiksemat maksuvaba tulu saavad kasutada pensionärid, kelle kuusissetulek on üle 1350 euro. Rohkem kui 2100 euro suuruse kuusissetulekuga pensionäridel ei ole õigust maksuvabale tulule samamoodi nagu ka teistel sama suure kuusissetulekuga inimestel.

Selgitan täiendava kogumispensioni väljamaksete muudatust järgmise näite varal. Näiteks saab inimene riiklikku vanaduspensioni 600 eurot kuus (7200 eurot aastas). Kui ta esitab

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Sotsiaalkindlustusametile avalduse järgmisel aastal 500 euro suuruse maksuvaba tulu arvestamiseks, arvutab Sotsiaalkindlustusamet tema sissetulekult iga kuu maksuvaba tulu 500 eurot ja peab tulumaksu kinni üksnes maksuvaba tulu ületavalt riikliku pensioni osalt.

Kui inimesel on III samba pensionifondi osakuid ning ta otsustab kõik või osa neist 2018. aastal müüa, võib maksuvaba tulu seeläbi väheneda, kuid ei pruugi. See sõltub teistest sissetulekutest ja pensionifondi osakute müügist saadud summast. Näiteks kui aastas 7200 eurot riiklikku pensioni saav inimene müüb tuleval aastal III samba pensioniosakuid 7000 euro eest ja muid maksustatavaid sissetulekuid tal ei ole, on tema maksustatav tulu koos pensioniga kokku 14 200 eurot aastas. Sel juhul säilib tal ka tuludeklaratsiooni esitamise järel õigus 500 euro suurusele igakuisele maksuvabale tulule.

Kui pensionifondi osakuid müüakse näiteks 8000 euro eest (muid sissetulekuid peale vanaduspensioniga ei ole), on aastatulu kokku 15 200 eurot ning seega ületab maksustatav sissetulek piiri, millest alates hakkab maksuvaba tulu vähenema. Sel juhul on inimesel 6000 euro asemel (500 eurot kuus) õigus oma maksustatavast aastasissetulekust maha arvata mõnevõrra väiksem maksuvaba tulu summa – 5560 eurot aastas (ligi 463 eurot kuus).

Pärast maksuvaba tulu mahaarvamist alles jääv sissetulek maksustatakse endiselt varem kehtinud maksumäärade järgi. Seadusandja ei ole muutnud lubadust maksustada täiendava kogumispensioniga ühekordseid väljamakseid 10% maksumääraga.¹ Kui inimene saab täiendava kogumispensioniga kindlustuslepingu alusel regulaarseid väljamakseid vähemalt kord kvartalis (vt lähemalt [tulumaksuseaduse](#) § 21 lõige 4), on kindlustuspension maksuvaba ega vähenda muude sissetulekute maksustamisel rakendatava maksuvaba tulu suurust.

Seega, kui inimene kasutab pensionisääste viisil, mida seadusandja soovib kõige rohkem soodustada, saab ta väljamaksed maksuvabalt ja maksuvaba tulu suurus nende väljamaksete tõttu ei muutu.

Kes soovib III pensionisamba osakuid korrigeerida, saab seda teha veel 2017. aastal, ilma et see mõjutaks tema maksuvaba tulu suurust. 2018. aastal võivad ühekordsed väljamaksed hakata mõjutama maksuvaba tulu suurust (see oleneb muude sissetulekute suurusest ning väljamaksete suurusest).

Juhul kui regulaarselt makstav kindlustuspension mingil põhjusel ei sobi ja osakuomanik soovib oma pensionifondi osakuid müüa tuleval aastal, tasub tal planeerida, kui suure summa ulatuses osakuid müüa, et see ei mõjutaks maksuvaba tulu suurust või mõjutaks seda võimalikult vähe.

Kui müüakse siiski korrigeerida suure summa eest osakuid, mis võib kaasa tuua suurema tulumaksukohustuse, võiks kaaluda Sotsiaalkindlustusametile ja/või tööandjale esitatud maksuvaba tulu avalduse muutmist, et taotleks igakuisele väiksema maksuvaba tulu arvestamist ja vältida seeläbi tulumaksu juurde maksmist 2019. aastal.

Riigikogul on maksu- ja sotsiaalpoliitika küsimustes avar otsustusruum ning õigus kehtestada maksusoodustusi ja -vabastusi. Astmeliselt rakenduv maksuvaba tulu on Riigikogu valik. Selle valiku tegemisel on parlament jäänud põhiseaduse piiridesse.

---

¹ Soodusmäära kohaldamise tingimuste kohta vt lähemalt <https://www.pensionikeskus.ee/iii-sammas/valjamaksed/maksustamine/>.

Ka on parlamendil õigus soodustada täiendava kogumispensioni väljavõtmist regulaarselt makstava kindlustuspensionina. Regulaarsete pensionimaksete maksuvabastuse eesmärk on suunata inimesi kasutama oma pensionisääste nõnda, et neil oleks pikaajaline lississetulek, mis vähendaks pensionieas nende sõltuvust riigi abist.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Kristi Lahesoo 693 8409
Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee